

Program Adaptacyjny

WSTĘP

Przekroczenie przez dziecko trzyletnie progu przedszkola, to przełomowy moment w jego życiu. Niezależnie od poziomu rozwoju dziecka, stanowi to wyzwanie dla niego samego, rodziców, całego przedszkola.

Adaptacja polega na przystosowaniu się jednostki lub grupy do funkcjonowania w zmienionym środowisku społecznym. Wyrazem adaptacji małego dziecka do przedszkola jest umiejętność zaspakajania w tym środowisku potrzeb własnych oraz zdolności do spełnienia stawianych wymagań.

Dla dziecka trzyletniego moment pójścia do przedszkola to sytuacja, która odbija się na jego dalszym życiu. Dziecko czuje się wyrwane z rodzinnego układu, który gwarantuje mu poczucie stabilności i rozumienia tego, co się wokół niego dzieje. Dziecko musi przystosować się do:

- warunków nowego otoczenia i wymagań związanych z korzystaniem z urządzeń i wyposażenia przedszkola,
- nawiązania kontaktów interpersonalnych z nieznanymi ludźmi,
- przebywania w licznej grupie rówieśniczej,
- wymagań stawianych w zakresie czynności samoobsługowych i sposobów odnoszenia się do partnerów interakcji,
- zmiany dotychczasowych sposobów zaspakajania potrzeb emocjonalnych i biologicznych,
- zdobywania szybkiej orientacji w środowisku materialnym przedszkola,
- zmiany rytmu i trybu życia, organizacji dnia,
- braku oparcia w osobach bliskich w sytuacjach trudnych,
- innej pozycji w grupie przedszkolnej niż w rodzinie,
- zmiany w sytuacji rodzinnej, wywołanej faktem podjęcia przez matkę pracy zawodowej.

Proces adaptacji dzieci 3-letnich do przedszkola może sprawić korzystne zmiany w ich rozwoju pod warunkiem, że będzie on przebiegał na miarę możliwości dziecka. Nie każdy trzylatek jest na tyle dojrzały i gotowy, aby temu procesowi samodzielnie nadać właściwy kierunek. Istnieje potrzeba wsparcia dziecka w tym działaniu. Trudna adaptacja dziecka do przedszkola i przeżycia z nią związane mogą spowodować u malucha barierę utrudniającą oddziaływanie wychowawczo-dydaktyczne przedszkola, a nawet zahamować jego aktywność i rozwój.

Adaptację ułatwia:

- racjonalne podjęcie decyzji o zapisaniu dziecka do przedszkola,
- pozytywne myślenie o placówce (zaufanie do personelu),
- wcześniejsze poznanie placówki przez dziecko,
- dostarczenie dziecku, w okresie poprzedzającym pójście do przedszkola, doświadczeń przebywania z innymi dorosłymi (nieobecność mamy),

- umożliwienie kontaktów z innymi dziećmi,
- usamodzielnianie dziecka,
- jasne ustalenie reguł i zasad funkcjonowania w rodzinie i w przedszkolu oraz konsekwencja w ich przestrzeganiu,
- stopniowe przyzwyczajanie dziecka do placówki (krótki czas pobytu w pierwszych dniach),
- akceptacja dziecka i rozumienie jego stresu,
- wspieranie malucha, okazywanie spokoju, stwarzanie poczucia bezpieczeństwa podczas rozstania,
- przebywanie z dzieckiem po odebraniu z przedszkola (czas tylko dla niego),
- ujednolicenie rytmu życia w przedszkolu i w domu.

Adaptację utrudnia:

- niepewność decyzji rodziców o oddaniu dziecka do przedszkola,
- brak zaufania do placówki,
- nieznajomość placówki,
- brak jasnych reguł, zmienność, traktowanie dziecka przedmiotowo,
- wyrzuty sumienia, lęk, niepokój,
- brak doświadczeń społecznych malucha z innymi dorosłymi i dziećmi,
- nadopiekuńczość, wyręczanie dziecka w czynnościach związanych z samoobsługą,
- „złe” przyzwyczajenia dziecka,
- „rzucanie na głęboką wodę” - pośpiech, zdenerwowanie, spóźnianie się, brak czasu dla dziecka, brak zrozumienia trudnych zachowań dziecka.

Udany start dziecka w przedszkolu jest efektem współdziałania wszystkich podmiotów tego procesu, a więc dziecka, jego rodziny, pracowników przedszkola (kadry pedagogicznej i personelu pomocniczego), otoczenia społecznego (grupy rówieśniczej, środowiska lokalnego). Budowanie dobrych relacji uwzględniających potrzeby obu stron nie jest procesem łatwym, ani szybkim, jednak przez wypracowanie bliskich i stałych form kontaktu korzyści mogą czerpać obydwie strony.

Korzyści nauczycieli:

- więcej wiedzą o dziecku, łatwiej się im pracuje,
- czują się bezpieczniej, wiedzą, że ich praca znajduje zrozumienie,
- w trudnych sytuacjach mogą liczyć na współpracę rodziców,
- mają możliwość korekty działań wychowawczych,
- czują się doceniani, traktowani jak partnerzy,
- są śmielsi w proszeniu o pomoc i dzieleniu się opiniami.

Korzyści rodziców:

- mają więcej informacji o dziecku, lepiej je poznają,
- czują się bezpiecznie wiedząc, że w każdym momencie spotkają się ze zrozumieniem nauczyciela,
- czują się ważnymi partnerami w wychowaniu,
- mają możliwość zwiększenia kompetencji wychowawczych w sytuacjach kryzysowych, mogą sprawniej udzielić pomocy dziecku.

Korzyści dzieci:

- mają możliwość zapoznania się z nowym otoczeniem, jakim jest przedszkole,
- mają możliwość wzajemnego poznania się,
- mogą uczestniczyć w organizowanych zabawach i różnego rodzaju ćwiczeniach służących łatwej adaptacji, integrowaniu się dzieci.

Wspólna troska o dziecko, wzajemne zrozumienie i współpraca wyżej wymienionych środowisk powinny być gwarantem sukcesu.

Kierując się takimi przesłankami napisałam ten program, aby pomóc dzieciom trzy-letnim w adaptacji. Mając na uwadze dobro dziecka rozpoczynającego edukację przed-szkolną postanowiłam wraz z koleżanką współpracującą ze mną w grupie podjąć działania w tym zakresie.

ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Wieloletnie obserwacje momentu przekroczenia progu przedszkola przez nowo przyjęte dzieci wskazują na trudności, z jakimi znoszą one rozłąkę ze swoimi rodzicami. Trudności dotyczą nie tylko samych dzieci, dotyczą również rodziców oraz personelu przedszkola. Program adaptacyjny jest działaniem pedagogicznym, które sprzyja rozładowaniu negatywnych doznań dziecka wywołanych gwałtownym rozstaniem z rodzicami i brakiem wiedzy o nowym środowisku.

Włączenie najbliższych w poznawanie przez dziecko nowego środowiska wychowawczego ułatwi mu nawiązanie kontaktu z nauczycielkami i rówieśnikami w warunkach komfortu psychicznego.

Program został opracowany w oparciu o podstawę programową wychowania przed-szkolnego, o literaturę psychologiczno-pedagogiczną i własne doświadczenia.

Realizacja programu rozpocznie się w grupie kandydatów na przedszkolaków i trwać będzie od kwietnia 2014 r., a zakończy się w grudniu 2014r. kiedy, to dzieci chętnie i bez płaczu będą pozostawać w przedszkolu, nabędą umiejętności dostosowanych do ich możliwości rozwojowych oraz będą podejmować zabawę samodzielnie lub z pomocą innych.

CELE GŁÓWNE

1. Pomoc dzieciom w adaptacji do nowych warunków w środowisku przedszkolnym.
2. Wspomaganie dzieci w budowaniu pozytywnego obrazu siebie.
3. Włączanie rodziców w działania adaptacyjne.
4. Integracja środowiska rodzinnego i przedszkolnego.

CELE SZCZEGÓŁOWE (OPERACYJNE)

Dziecko:

- zmniejszy napięcie i niepokój związany z pozostaniem w nowym środowisku, jakim jest przedszkole,
- bez problemów będzie rozstawało się z rodzicami, podczas przyprowadzania do przedszkola,
- będzie czuło się bezpieczne w swojej sali,

- będzie znało wyposażenie sali i korzystało z kącików zabaw,
- będzie znało główne pomieszczenia przedszkola,
- przyzwyczai się do przebywania z nowymi paniami w grupie, pozna ich imiona,
- pokona lęk przed leżakowaniem, jedzeniem i wykonywaniem innych czynności z rozkładu dnia w przedszkolu,
- chętniej będzie uczestniczyło w zabawach z całą grupą i nauczycielem,
- będzie wykonywało sprawniej czynności samoobsługowe,
- będzie uczestniczyło w uroczystościach przedszkolnych,
- rozwinie pozytywną samoocenę i poczucie własnej wartości.

Rodzice:

- integrują się z przedszkolem,
- nawiążą bliski kontakt w relacjach:

nauczyciel - dziecko,

nauczyciel - rodzic,

- poznają bazę i zasady przedszkola, oraz organizację pracy placówki,
- będą uczestniczyć w zajęciach dla rodziców.

METODY PRACY:

- elementy metody Pedagogiki Zabawy,
- elementy metody Ruch Rozwijającego W. Sherborne.
- zabawy i ćwiczenia ruchowe,
- opowieści ruchowe,
- wybrane metody aktywne: zabawy w kręgu, drama, improwizacja, burza mózgów,
- zabawy naśladowcze,
- tańce integracyjne,
- opowiadania, bajki, inscenizacje,
- techniki relaksacyjne.

FORMY PRACY:

- spotkania organizacyjne,
- dni otwarte,
- dni adaptacyjne,
- warsztaty,
- festyny.